

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31.10.2019, sp. zn. 33 Cdo 5857/2017, ECLI:CZ:NS:2019:33.CDO.5857.2017.1

Číslo: 75/2020

Právní věta: Dodá-li prodávající kupujícímu předmět koupě dříve, než byl povinen, nemůže kupující v období mezi okamžikem poskytnutí předčasného plnění a původně sjednané doby určené pro odevzdání věci postupovat podle § 2106 o. z.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.10.2019

Spisová značka: 33 Cdo 5857/2017

Číslo rozhodnutí: 75

Číslo sešitu: 7

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Smlouva kupní

Předpisy: § 2106 o. z.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 7 (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 9. 1. 2017, č. j. 29 C 85/2015-40, zamítl žalobu o zaplacení částky 6 999 Kč s blíže specifikovaným úrokem z prodlení, o vzájemném návrhu žalované rozhodl tak, že uložil žalobci povinnost zaplatit jí 10 971 Kč s úrokem z prodlení; zároveň rozhodl o nákladech řízení a o poplatkové povinnosti žalované. Vzal za prokázané, že účastníci uzavřeli kupní smlouvu, na jejímž základě se žalovaná zavázala dodat žalobci do 26. 1. 2015 blíže specifikované dioptrické brýle za částku 17 970 Kč. Dne 21. 1. 2015 byl žalobce vyrozuměn o tom, že jím požadované brýle jsou připraveny k vyzvednutí. Při předání z brýlí vypadl šroubek, přičemž brýle nebylo možno opravit okamžitě a musely být odeslány zpět „na dílnu“. Právní vztah účastníků řízení posoudil soud prvního stupně jako vztah z kupní smlouvy uzavřené podle § 2085 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“). Se zřetelem k tomu, že sjednaný termín předání brýlí byl stanoven na den 26. 1. 2015, pak jejich předání žalobci dne 21. 1. 2015 považoval soud za předčasné plnění podle § 2101 o. z., s čímž spojil závěr o tom, že právo odstoupit od smlouvy nemohlo žalobci vzniknout před 26. 1. 2015; až do doby určené pro odevzdání mohla žalovaná odstranit vady plnění. Právní jednání žalobce směřující k odstoupení od kupní smlouvy tak do 26. 1. 2015 nemohlo vyvolat jím zamýšlené právní následky. Ostatně soud prvního stupně dovodil, že projevenou vadu při předání brýlí nelze považovat za podstatné porušení smlouvy podle § 2106 o. z., nýbrž „pouze“ za nepodstatné porušení smlouvy podle § 2107 o. z., s nímž se ovšem nepojí právo od smlouvy odstoupit. Žalobce však již dne 21. 1. 2015 zaslal žalované své

odstoupení od smlouvy, které soud prvního stupně vyhodnotil za neplatné. Z této příčiny je jeho žaloba nedůvodná, a naopak je povinen doplatit žalované kupní cenu ve výši 10 971 Kč.

2. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 6. 6. 2017, č. j. 30 Co 113/2017-59, rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Ztotožnil se se závěrem, že žalovaná se mohla dostat do prodlení s poskytnutím bezvadného plnění teprve dne 27. 1. 2015 a plnění poskytnuté před datem 26. 1. 2015 bylo plněním předčasným ve smyslu § 2101 o. z. Odvolací soud se ztotožnil s právní argumentací soudu prvního stupně, a to včetně posouzení vzájemné žaloby žalované.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce (dále též „dovatel“) dovolání, které považuje za přípustné podle § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), neboť má za to, že „rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena a současně má být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak“. Za dosud v rozhodovací praxi dovolacího soudu nevyřešenou považuje otázku tzv. předčasného plnění podle § 2101 o. z. Tento relativně nový právní institut umožňuje podle názoru dovatele napravit prodávajícímu „to, co zmeškal“. Jinak řečeno, i předčasné dodání, resp. předčasné splnění je porušením smlouvy, neodpovídá-li tomu, co si kupující objednal (bezvadné plnění). Odstraní-li prodávající vady plnění včas (tj. do původně sjednané doby), není kupující oprávněn uplatňovat práva z odpovědnosti za vady (mimo práva z případného nároku na náhradu škody). Oprávnění kupujícího na odstranění vad předpokládá, že prodávající dodal plnění před stanovenou lhůtou a že kupující předčasné plnění neodmítl. Po uplynutí lhůty k plnění má prodávající nikoliv právo, ale povinnost vadu napravit v režimu § 2106 o. z. Z těchto skutečností dovatel dovozuje, že v nyní souzené věci je ustanovení § 2101 o. z. neaplikovatelné. Nadto má za to, že skutkový závěr odvolacího soudu (a potažmo soudu prvního stupně), „že je možné brýle znovu a řádně komplementovat, jak se ostatně stalo“, není podložen žádným důkazem. Na základě skutkové rekapitulace sporu dovatel prosazuje názor, že v daném případě jde o podstatné porušení smlouvy ze strany prodávajícího a svědčilo mu právo od smlouvy odstoupit. S tímto odůvodněním navrhl, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu ze dne 6. 6. 2017, č. j. 30 Co 113/2017-59, a taktéž Obvodního soudu pro Prahu 7 ze dne 9. 1. 2017, č. j. 29 C 85/2015-40, zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

III.

Přípustnost dovolání

4. Nejvyšší soud věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném do 29. 9. 2017 (srov. čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb., čl. II bod 2 zákona č. 296/2017 Sb.) – dále opět jen „o. s. ř.“.

5. Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

6. Domáhá-li se dovatel revize řešení několika otázek, ať již hmotného, či procesního práva, musí ve vztahu ke každé z nich vymezit, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání.

7. Dovolatel sice ohlašuje, že své dovolání považuje za přípustné, neboť „dovolacím soudem vyřešená právní otázka (má být) posouzena jinak“, obsahově (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) však žádnou takovou otázku neformuluje. Jeho dovolání v této části postrádá vymezení, od jakého již dříve přijatého řešení konkrétní právní otázky se má dovolací soud odchýlit (má ji posoudit znova).

8. Jeho dovolání je však přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která nebyla v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud vyřešena. Konkrétně jde o otázku, zda v případě předčasného plnění může kupujícímu před uplynutím původně dohodnuté doby splnění vzniknout právo odstoupit od smlouvy z důvodu podstatného porušení smlouvy podle § 2106 o. z.

IV. Důvodnost dovolání

9. Ze skutkových zjištění soudů obou stupňů se podává, že účastníci řízení uzavřeli kupní smlouvu, jejímž předmětem byly dioptrické brýle, přičemž si smluvní strany dohodly, že předmět koupě (na který žalobce složil zálohu ve výši 6.999,- Kč) bude dodán kupujícímu do 26. 1. 2015. Oproti původnímu termínu byl ovšem dovolatel již dne 21. 1. 2015 vyrozuměn o tom, že brýle jsou připraveny k vyzvednutí (oproti doplatku ve výši 10 971 Kč), a on s tím souhlasil. Pokud tedy žalovaná chtěla takto (tj. předčasně) žalobci poskytnout dohodnuté plnění, správně odvolací soud dovodil, že jde o tzv. předčasné plnění podle § 2101 o. z.

10. Předmětné ustanovení dopadá na situace, kdy prodávající dodá kupujícímu předmět koupě dříve, než byl povinen. Zákon s takovou situací spojuje možnost (v situaci, kdy kupující byl ochoten přijmout předčasné plnění), aby případně vyskytnuvší se vady předmětu koupě napravil do původně dohodnuté doby pro odevzdání věci. Je přitom ponecháno na vůli prodávajícího, jakým způsobem nedostatky plnění odstraní, neboť zatím nejde o nároky z titulu práv z vadného plnění, ale o právo prodávajícího „odstranit vady předčasného plnění.“ Kupující si v tomto časovém úseku (tj. mezi okamžikem poskytnutí předčasného plnění a původně sjednané doby určené pro odevzdání věci) nemůže zvolit, jakým způsobem má být vada plnění odstraněna, a nemá tak možnost postupovat podle § 2106 o. z. [v právní teorii srov. KASÍK, P., BEDNÁŘ, V. § 2101. In: HULMÁK, M., a kol.: Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, s. 66, nebo TICHÝ, L., § 2101 (Předčasné plnění a jeho vady). In: ŠVESTKA, J., DVOŘÁK, J., FIALA, J., a kol. Občanský zákoník: Komentář, svazek V. (§ 1721-2520). Praha: Wolters Kluwer].

11. Jestliže žalobce sice po převzetí předmětu koupě, ale ještě před sjednaným termínem předání plnění adresoval žalované své odstoupení od smlouvy, nemohlo toto jeho právní jednání vyvolat zamýšlené účinky (odstoupení od smlouvy), neboť žalovaná měla právo vadu odstranit do doby určené pro odevzdání věci, tj. do 26. 1. 2015.

12. Dovoláním zpochybněný právní závěr odvolacího soudu je tudíž správný.

13. Nejvyšší soud proto dovolání žalobce zamítl [§ 243d písm. a) o. s. ř.].